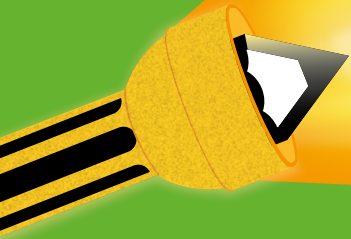

POSIZIONAMENDUA LARRIALDI HEZ HEZKUNTZA

**SAME 2025:
HEZKUNTZAK BIZITZAK SALBATZEN DITU!**

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

Hezkuntza funtsezko eskubidea da eta beti eta pertsona guztiei bermatu behar zaie. Dena dela, krisi bat pizten denean, **eskubide hori izaten da lehena galtzen eta azkena berreskuratzen**. Horren adibide garbiak dira haurren istorioak Gazan, Sudanen, Kongoko Errepublika Demokratikoan, Ukrainian edota Haitin.

2024an, haur hezkuntzatik bigarren hezkuntzara bitarteko **242 milioi ikasleren hezkuntza eten egin zen** 85 herrialdetan, **klima-hondamendien ondorioz**. Herrialde horietako gehienak errenta apaleko ekonomiak dira. Gainera, kopuru hori etengabe handituko da. Izan ere, UNICEF erakundeko Haurtzarorako Klima Arriskuko Indizearen arabera (CCRI), mundu zabaleko mila milioi haur inguru (munduko ia haur erdiak) "arrisku altu-altuko" herrialdetzat jotzen diren haietan bizi dira, klima-krisiaren eraginen ondorioz (UNICEF, 2025).

Gatazka armatuak eta indarkeria gora doaz eta ondorio hondagarriak dituzte hezkuntzarako eskubidean. Horrela, testuinguru horietan bizi diren 52 milioi haur eta nerabe baino gehiago eskolatu gabe daude (UNICEF, 2024). Horrelako krisi batek batez beste bederatzita urte dirauenez, belaunaldi oso baten derrigorrezko hezkuntza gera daiteke etenda aldi baterako edo, are, betirako.

Eskolak gero eta gehiago dira erasoen jomuga. 2022an eta 2023an, ia % 20 handitu ziren hezkuntzaren aurkako atentatuak, eta ehunka ikastetxe mehatxatu, arpilatu, erre edo suntsitu ziren (GCPEA, 2024), milioika ikasle ikasteko ingurune segururik gabe utzirik.

Eskolen itxierak edo suntsipenak genero-desberdinkeria areagotzen du: neskatoek aukera gutxiago baitute eskolara itzultzeko eta, aldiz, arrisku handiagoa indarkeria, esplotazioa, haurdunaldi behartuak eta praktika kaltegarriak pairatzeko, hala nola haur ezkontza eta emakumezkoen mutilazio genitala.

Lankidetzan eta giza laguntzan dauden murrizketek horrelako krisiei erantzuteko gaitasuna mugatzen dute. Larrialdi Egoeretako Hezkuntzarako Ginebrako Mundu Zentroak ohartarazi du **eskola adinean diren 234 milioi haur daudela larrialdiek kaltetuak eta kalitatezko hezkuntza behar dutela premiaz**. Arazoaren neurriaren handia taxutzeko, munduko seigarren herrialderik handieneko biztanleriaren baliokidea izanen litzateke.

ERAGINA HAURREN ETA NERABEEN BIZITZAN

Pakistanen, 2023-2024 ikasturtean, 107 eskola-egun galdu ziren (ikasturtearen % 54), klima-hondamendien ondorioz.

Gazan, gerraren ondorioz, ikasleak eskolara joan gabe gelditu dira urtebetean baino gehiagoan. Izan ere, eskolen % 90 baino gehiago hein batean edo bere osoan kalteturik dauden honetan, etorkizun akademikoa ziurgabea da.

Nigerren, ikasleen % 42 eskolatik kanpo daude, gatazken, hondamendien eta desplazamenduen ondorioz. 2024ko uholdeek ia 4 milioi ikasleren eskola hasiera atzeratu zuten.

Sudanen, 9,5 milioi haurrek ez dute eskura hezkuntza formalik, eskolak suntsituak daudelako eta irakaslerik ez dagoelako. Kalkuluen arabera, eskola adinean diren 19 milioi haurretatik 17 milioi ez dira ikasten ari.

HEZKUNTZAK EZ DEZAKE ITXARON! ➔

- **Ingurune seguruak eta babesleak bermatzen ditu, bai eta ongizatea ere.** Eskolak gune babesleak dira eta, bertan, haurrak eta nerabeak mehatxu fisikoetatik babestuak daude, eta tratu oneko ingurune batean ikasi, jolastu eta sozializatu daitezke. Gainera, osasun mentala sustatu, erresilientzia indartu eta funtsezko trebetasun sozioemozionalak garatzen dituzte emozioak kudeatzeko, arriskuak prebenitzeko eta krisiei aurre egiteko.
- **Garapen osorako gakoa da.** Ezagutzak ematen dizkigu, kultura aberasten du, eta behar diren trebetasunak eta balioak garatzen ditu norberaren eta gizartearen aurrerapena bultzatzeko.
- **Errutina berreskuratzen laguntzen du.** Krisi baten ondorioz, eskolara itzultzea gakoa da egonkortasun emozionala berrezartzeko, normaltasuneko ingurunea eskaintzen baitu garapenari eta ikaskuntzari jarraipena emateko.
- **Genero-berdintasunerako gakoa da.** Kalitatezko hezkuntza eraldatzailea bermatzea lagungarria da neskatoen eta emakumeen bazterkeria ezabatzeko, genero-arauak birzehazteko eta gizarte ekitatiboagoa eraikitzeke. Tresna ahaltsua da haur ezkontzaren eta ezkontza behartuen aurka: neskato guztiek bigarren hezkuntza bururaino egingo balute, haur ezkontza ia desagertuko litzateke eta amatasun goiztiarra % 75en murriztuko litzateke.
- **Elikadura-segurtasuna hobetzen du.** Eskolako elikadurak haurren osasuna, nutrizioa eta ikaskuntza babesten ditu, tokiko elikadura-sistemak indartzeaz gain. Ona da, halaber, haur gehiago eskolara joateko eta haien ezagutzak handitzeko.
- **Aurrea hartzen dio indarkeriari.** Hezkuntza gai izan daiteke indarkeriaren funtsezko zergatiei aurre egiteko, hainbat balio sustatuz, hala nola inklusioa, tolerantzia, giza eskubideak eta gatazken konponbidea. Epe luzera, gizarte kohesioa indartu eta berreraikuntza bultzatzen du.
- **Erresilientzia indartzen du.** Kalitatezko hezkuntzak klima-hondamendien aurreko zaugarritasuna murrizten du, prestakuntza ematen duelako arriskuen kudeaketan, prebentzioan eta arintzean. Gainera, eskola-azpiegitura egokitueta eta irakasleen trebakuntzan inbertitzea funtsezkoa da gizarte erresilienteagoak eraikitzeke.

- **Garapen Jasangarriko Helburuak (GJH) sustatzen ditu.** Hezkuntza sustatzea (4. GJH) berez da lehentasuna eta, gainera, beste helburu batzuk lortzeko eragilea da, lagungarria baita pobrezia eta desberdinkeria arloetako arrakala hausteko, berdintasuna sustatzeko eta gizarte kohesionatuagoak bultzatzeko, bereziki krisiak pizten direnean.

LARRIALDI HEZKUNTZAKO ERRONKARIK HANDIENA: EKIPAMENDU GUTXI IZATEA →

Zabal aitortua dago kalitatezko hezkuntzak eragin handia duela krisi egoeretan; hori dela eta, haren finantzabidea funtsezkoa da hezkuntzak irismen osoa izan dezan, baina urrun dago gutxieneko batzuetatik.

- **Behar adinako finantzaziorik ez.** 2024an, Larrialdi hezkuntzarako identifikatutako premien % 29 bainik ez ziren bete, 3 milioi dolar behar baitziren eta 879 milioi soilik eman ziren (OCHA, 2025). Arrakala hori handitu da 2018tik hona, milioika haur kalitatezko hezkuntzarik gabe utzirik, eta horrek ondorio hondagarriak ditu haiendako, bai gaur egun, bai etorkizunari begira.
- **Agenda baztertua.** Larrialdi Hezkuntzak giza laguntzarako diruen % 10 jaso beharko luke, Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren arabera. Dena dela, batez beste, % 3 bainik ez da bete. Horrek esan nahi du hezkuntzak oso lehentasun apala duela diru-emaileentzat.
- **Espainiaren eta autonomia-erkidegoen rola.** Espainiaren garrantzia handitu egin da diru-emaileen artean, gaur egun 30. lekuan baitago mundu osoan eta, azken hiru urtean, diruen % 0,5 eman du, batez beste. Aipagarria da diru gehienak estatuko gobernutik datozela (AECID), eta autonomia-erkidegoek eta toki-entitateek oso ekarpen mugatua egiten dutela (Educo, 2024).
- **Hezkuntza arloko gabeziarik handieneko herrialdeak: gutxien finantzatuak.** Herrialde batzuetako hezkuntza-sistemak zaurgarritasun handiagoa dauka larrialdien aurrean eta beren premien araberrako finantzazioa jaso beharko lukete. Hala ere, haiek jasotzen dute finantzaziorik txikiena: Nigeria, Burkina Faso, Haiti, Venezuela eta Myanmar dira, besteak beste.
- **Diru-emaile oso gutxiren konpromisoa.** Europar Batasuna diru-emaile nagusia da, aurrekontuaren % 20rekin, baina lehen bost diru-emaileek diruen erdiak ematen dituzte, eta lehen hamarrek, % 70. Horrek esan nahi du arrisku handia dagoela agendaren jasangarritasunean, batez ere funtsezko diru-emaile batek dirua ematen jarraitzeari uko egiten badio. Estatu Batuak, adibidez, diru-emaileetan hirugarrena baita, eta oraingoz diru horiek izoztuak dauzka.

Larrialdi Hezkuntzarako finantzazioak munduko premien % 29 bainik betetzen ez duen honetan, ikusten dugu nabarmen handitu dela gastua defentsan. Izan ere, Europar Batasunak eta Espainiak beren konpromisoa iragarri dute **aurrekontu militarra BPGren % 2ra igotzeko**, 2029a baino lehen; horrenbestez, **funtsezko sektoreetarako diruak desbideratu litezke** horretarako, hau da, **hezkuntzarako**, osasunerako eta garapenaren aldeko lankidetzarako diruak.

Segurtasuna ez da defentsarako inbertsiora mugatzen. Nazioarteko lankidetzak eta hezkuntza funtsezko tresnak dira egonkortasunerako eta bakerako, desberdintasunak murrizten eta gatazkak prebenitzen baitituzte. Horri dagokionez, lankidetzak hamarkada sail luzean erakutsi du bere eraginkortasuna; hori dela eta, inoiz baino gehiago indartu beharra dugu.

CMEen dihardugunok bake politikak sendotzera premiatzen ditugu gobernuak, funtsezko eskubideak bermatze aldera, hala nola hezkuntza, osasuna, lan duina, berdintasuna eta bakea. Horiek oro giza

segurtasunaren oinarriak baitira, bai eta gatazken egiazko prebentzioa ere. Behar-beharrezkoa da gobernuak finantzazio egokia bermatzeko hezkuntzarako, inbertsioa ongizatean eta giza garapenean lehenetsiz.

DANA

Larrialdi Hezkuntza ez dagokie soilik gerrak edo hondamendi naturalak aldizka pairatzen dituzten herrialdeei. Izan ere, 2024ko urrian Mediterraneoko kostaldea txikitu zuen DANAK erakusten du hezkuntza beste testuinguru askotan egon daitekeela arriskuan.

Uholdeek, izan ere, 40.000 ikasle ingururen hezkuntza eten zuten, inguru kaltetuetako eskolak itxi zirelako. Beste 24.000 ikaslek, gainera, beste ikastetxe batzuetara joan behar izan zuten aldi baterako. Hainbat hilabete igaro badira ere, oraindik badira hainbat erronka, hala nola irakasleen lan zama, curriculumean diren desdortzeak, eta eragin emozionala ikasleengan, ahaztu gabe eskolaz kanpoko jarduera asko bertan behera utzi direla.

Horren guztiaren ondorioz, haurrak ezin dira eskolara itzuli, kontuan hartuta gainera familiek oraindik ere aurre egin behar dietela beren bizitzek pairatutako ondorioetako askori. Beraz, baliabidez, ezagutzaz eta erantzuteko gaitasunaz hornitutako eskolak bermatzea gakoa da haurren ongizaterako, babeserako eta garapenerako.

2025 honetan, Hezkuntzaren aldeko Mundu Kanpainaren Espainiako Koalizioak (CME) Larrialdi Hezkuntzaren premian jarri nahi du arreta Hezkuntzaren aldeko Mundu Ekintzaren Astearen (SAME), krisi bat pizten denean funtsezko eskubide hori galduko ez dela bermatzeko.

Hona hemen gure eskaerak Espainiako Gobernuari, ordezkari politikoei eta administrazio publikoari, bai estatukoari, autonomoari eta tokikoari:

1. Larrialdi Hezkuntza era jasangarrian eta ekitatiboan finantzatzea

Giza laguntzaren % 10 gutxienez Larrialdi Hezkuntzara bideratu dadila bermatzea.

- Diruen % 15 gutxienez tokiko erakundeetara iritsi daitezela ziurtatzea, lehenbizikoak baitira erantzuten eta testuingurua hobekien ezagutzen baitute.

Konpromisoa hartzea hezkuntzarako funts multilateralekin, hala nola Education Cannot

- Wait (ECW) eta Global Partnership for Education (GPE). funtsekin.

Azpiegitura erresilienteetan, hezkuntza-materialean, laguntza psikosozialean eta irakasleen

- prestakuntzan inbertitzea, krisi egoeretan kalitatezko hezkuntza bermatzeko.

Nazioarteko finantza-arkitektura berrikustea, larrialdi hezkuntzaren finantzabidea

- indartzeko, Garapenerako Nazioarteko Laugarren Biltzarraren baitan.

2. Hezkuntzarako eskubidea babestu eta bermatzea krisi egoeretan

- Larrialdi hezkuntza Espainiako kanpo politikaren lehentasuna izan dadila ziurtatzea, ahaleginak administrazioaren maila guztietan bateratuz.
- Ikaskuntza ingurune seguruak eta irisgarriak ematea ikasle guztientzat, inor baztertu gabe.
- Haur eta nerabeen parte-hartze aktiboa sustatzea, beren hezkuntzari buruzko erabakietatik kanpo gelditzen baitira.

3. Hezkuntza-sistema inklusiboak, ekitatiboak eta eraldatzaileak eraikitzea

- Zaurgarritasun egoeran dauden herritarren inklusioa sustatzea, errefuxiatuak, asilo eskatzaileak, aberrigabeak eta barne desplazatuak hezkuntza-sistema nazionalan barne hartuz.
- Genero-berdintasunerako Larrialdi Hezkuntza eraldatzailea bermatzea, 5. eta 10. GJHeKin bat.
- Hezkuntza gune seguruak ziurtatzea LGBTQIA+ ikasleentzat eta desgaitasunak dituzten ikasleentzat.

4. Lankidetzeta eta aliantza estrategikoak indartzea

- Aliantzak bultzatzea hezkuntza-sektoreko funtsezko eragileekin, hala nola Inter-Agency Network for Education in Emergencies (INEE), Global Coalition to Protect Education from Attack eta Hezkuntzaren Aldeko Mundu Kanpainarekin (CME).
- Estatu, autonomia eta toki administrazioaren arteko egituraketa hobetzea, bai eta haien elkarlana GKEekin eta ikastetxeekin, larrialdietan erantzun eraginkorrak emateko.

5. Ikastetxeetan ingurune seguruak eta zaintza-inguruneak bermatzea

- Inbertsioa handitzea, larrialdiek kalteturik dauden haur eta nerabeentzako ongizate eta osasun mentaleko programetan.
- Ikaskuntza sozialeko eta emozionaleko ikuspegiak lehenestea, haurren erresilientzia krisi testuinguruetan indartzeko.
- Irakasleen prestakuntza eta ordainsariak hobetzea, larrialdi egoeretan dauden ikasleei laguntza emozionala emateko tresnak izan ditzatela ziurtatuz.

LARRIALDI HEZKUNTZA

Krisi egoeretan kalitatezko ikaskuntza jasotzeko aukerak ziurtatu behar zaizkie adin guztiei. Barne dira lehen haurtzaroaren garapena, lehen hezkuntza, bigarren hezkuntza, ez-formala, teknikoa, lanbide-heziketa, goi-mailakoa eta helduen hezkuntza.

Larrialdi egoeretako hezkuntza funtsezkoa da ohiko egoera batzuetan. Egoera horietako batzuk gatazkak, indarkeria-testuinguruak, desplazamendu behartuak, hondamendi naturalak edota osasun publikoko larrialdiak dira. (INEE, 2018)

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org

CME_es

@CME_es

@CMEespana

La CME en España está liderada por:

Esta publicación cuenta con la colaboración de la Cooperación Española, a través de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID) con cargo al proyecto "Campaña Mundial por la Educación: en defensa del cumplimiento del derecho a la educación en situaciones de emergencias". El contenido de la misma es responsabilidad exclusiva de la Coalición española de la Campaña Mundial por la Educación y no refleja, necesariamente, la postura de la AECID.

Con la financiación de:

